

RF-stämman

Övriga frågor

#3

Avdelning Svenska Gymnastikförbundet

Förslag om en etisk kod för hela idrotten där överträdelser kan bestraffas, att införa en egen Idrottsombudsman samt förlängd preskriptionstid.

Gymnastikförbundet föreslår att Riksidrottsförbundets stämma beslutar:

1. att uppdra till Riksidrottsstyrelsen att utreda idrottens etiska plattform i syfte att förstärka idrottsrörelsens gemensamma värdegrund. Utredningen bör bland annat lämna förslag avseende:

- a. att uppföra en etisk kod för hela idrotten,
- b. att överträdelse av den etiska koden uttryckligen ska räknas upp i RF:s stadgar 14 kap. 2 § bland de förseelser som kan föranleda bestraffning,
- c. att inrätta en egen Idrottsombudsman för att bättre kunna stödja och följa idrottens arbete gällande etiska frågor.

2. att ändra bestämmelsen om preskription avseende anmälningstiden för bestraffnings-ärenden i RF:s stadgar 14 kap. 10 § från två månader till två år.

1. Gymnastikförbundets erfarenheter

Gymnastikförbundet har sedan 2012 genomfört ett flertal åtgärder i syfte att förstärka organisationens värderingsarbete. Vid förbundsmötet år 2012 antogs en gemensam värdegrund med tillhörande uppförandekod. Samtliga förbundets uppdragstagare och förtroendevalda genomgår en utbildning och får intyga att de ställer sig bakom att efterleva koden. Vid förbundsmötet skapades också en Juridisk Nämnd som hanterar bestraffningsärenden enligt RF:s stadgar 14 kap., samt en Gymnastikombudsman, som är rådgivande och stödjande i värdegrundsfrågor. Gymnastikombudsmannen har av förbundet fått särskild rätt att föra förbundets talan i bestraffningsärenden (jfr 14 kap. 9 § fjärde stycket RF:s stadgar).

Vid förbundsmötet 2014 antogs en utvecklingsmodell för Svensk Gymnastik med tio tillhörande nyckelfaktorer. Utvecklingsmodellen utgör grunden för förbundets strategi som tillsammans med verksamhetsidé, visionsmål, värdegrund och uppförandekod utgör innehållet i Svensk Gymnastik Vill. Vid förbundsmötet 2016 förstärktes strategin ytterligare med en beskrivning av förbundets former för föreningsstöd samt ett antal fokusområden. Denna helhet ska föra Svensk Gymnastik framåt. Arbetet med värdegrunden har förstärkts genom framtagande av åtgärdstrappor för förening och förbund vilket ses som ett grundläggande fundament till vad Svensk Gymnastik Vill. En helhet som förankrats och tydliggjorts vid förbundsmötet år 2016.

Gymnastikförbundet har, med anledning av att det nu finns strukturer och metoder, också utvecklat en ledarskapskultur och ett förhållningssätt som bidrar till att etiska frågor blir synliga. Genom detta signalsystem samarbetar allt fler för att olika problem ska komma till ytan. Bland annat har Gymnastikförbundet med anledning av inkomna anmälningar genomfört ett antal interna utredningar avseende föreningar och ledare. Förbundet har meddelat dessa åtgärder till omvärlden, vilket också bidragit till att allt fler tar kontakt med förbundet, exempelvis kring upplevelser i träningsmiljön. Förbundet kan alltså konstatera att det finns ett samband mellan strukturellt och kulturellt. Men förbundets erfarenheter pekar också ut ett antal områden som innefattar brister i idrottens regelverk, vilka synliggörs genom vårt förslag enligt nedan.

2. Ett steg till

Gymnastikförbundet menar att svensk idrott behöver förstärka arbetet kring värdegrunden och tränar-/ledarkulturen för att skapa en trygghet kring hur idrotten både ska leva och efterleva densamma. Alla som är en del av idrotten ska leva efter den värdegrund som idrotten har beslutat. Genom de förstärkningar som Gymnastikförbundet föreslår kommer svensk idrott framförallt förstärka det förebyggande arbetet internt inom idrotten och ur ett samhällsperspektiv. Först då blir värdegrundsarbetet idrottens styrka på riktigt. Vi menar och vill särskilt belysa att vårt förslag skall ses som ett led i att stärka ledarskapet i relation till den generella idrottsutvecklingen, snarare än att detta är en enskild och isolerad åtgärd.

Vi menar att det behövs en utredning för att ta fram etiska regler. Det gör det också möjligt för en kulturell förflyttning inom området, vilket behövs för att vara i takt med samhällsutvecklingen och för att komma till rätta med osunda ledar- och tränarkulturer inom idrotten. Det finns anledning att uppmärksamma de brister och övergrepp som olika forskningsstudier inom både nationell och internationell forskning har kunnat peka på. Exempelvis den kunskapsöversikt som Riksidrottsförbundet publicerat: Sexuella övergrepp – i relationen mellan tränare och idrottsaktiv (Susanne Johansson, FoU-rapport 2012:5, RF) samt Kerr, G. & Stirling, A. (2015). Professionalization of coaches to reduce Emotionally harmful Coaching Practices: Lessons learned from Education Sector. International Journal of Coaching Science

En kulturell förflyttning inom etikområdet handlar också om jämställdhet, kvinnors idrottande under och efter graviditet, förhållningssätt till religiösa förtecken inom idrotten, kränkande beteende, olika former av agerande i sociala medier och det som brukar kallas "good governance".

a. Idrottens etiska kod

Svensk Gymnastik har haft stor nytta av värdegrunden och uppförandekoden. Förbundet avser att offensivt vidareutveckla arbetet, men behöver också ytterligare stöd, bland annat från RF.

Vi tror att svensk idrott behöver en gemensam etisk plattform. Motsvarande Code of Ethics finns i de flesta internationella förbund, ofta kopplade till en etisk kommitté, eller annat organ, som kan agera när dessa regler inte följs. Idrotten kan förstärka värdegrundsarbetet genom att ta fram en sådan etisk kod för hela idrotten. Detta är en omfattande och bred process och det handlar exempelvis om att synliggöra vad som

menas med kränkande behandling och hur barnrättsperspektivet ska tillämpas. Vi ser det också som en naturlig del att ett jämställdhetsperspektiv ingår i koden.

b. Krav på efterlevnad

Vi ser det som en självklarhet att en etisk kod ska efterlevas och därmed att överträdelser ska vara möjliga att bestraffa både ur ett individ- och föreningsperspektiv. Den nuvarande uppräkningslistan av straffbara handlingar i RFs stadgar 14 kap. 2 § är föråldrad och nämner inte något om etiska värderingar. Det närmaste man kommer i den riktningen är punkten 13, där det anges att: "den som uppträtt på sådant sätt att idrottens anseende därav skadats eller uppenbarligen kunnat därav skadas". Vi menar att de etiska frågorna är så viktiga att de bör anges uttryckligen i bestämmelsen.

c. Idrottens egna idrottsombudsman

Gymnastikförbundet har sedan ett par år tillbaka en Gymnastikombudsman. Vi har sett fördelen med en ombudsman som verkar rådgivande och stödjande inom värdegrundsområdet samt som har särskild rätt att föra talan i bestraffningsärenden. Det är enligt vår mening värdefullt om denna funktion också inrättas för hela idrotten. En Idrottsombudsman skulle kunna stödja det arbete som enskilda SF, SDF och DF utför. Frågor som till exempel agerande i sociala medier och ledarskapsfrågor har så stora likheter mellan de olika idrotterna att en gemensam policy som följs av en Idrottsombudsman inom RF är önskvärd. Samtidigt ser vi att en Idrottsombudsman också kan följa enskilda SF:s, SDF:s och DF:s arbete för att idrotten totalt sett ska kunna leva upp till det strategiska målet om att värdegrunden är vår styrka. En Idrottsombudsman på RF-nivå ersätter inte Gymnastikombudsmannen utan kompletterar denne.

3. Förändrad tid för preskription

Gymnastikförbundet har ovan föreslagit att regelverket kopplat till etiska frågor inom idrotten bör utredas. Men vi menar också att en åtgärd kan genomföras omedelbart. I RFs stadgar 14 kap. 10 § finns en regel som lyder: "Påföljd för förseelse får inte åläggas någon, om inte förseelsen anmälts för bestraffning senast inom två månader från det förseelsen begicks eller blev känd." Exempelvis innebär regeln att om ett trettonårigt barn blir sexuellt trakasserat under en träning, måste det anmälas inom två månader. Särskilt barn kan ha svårt att göra en anmälan omedelbart mot bakgrund av den kultur som kan råda i en träningsmiljö.

Med att förseelsen blev känd menas att den som blev trakasserad visste vad som hände och förstod vad det gällde. Den svenska brottsbalken har ändrat preskriptionstiden för vissa brott så att preskriptionstiden för vissa brott räknas från den dag målsäganden fyller eller skulle ha fyllt arton år.

Vi föreslår därför att idrottens egen preskriptionstid ändras från två månader till två år. Även med en regel på två år är det viktigt att anmälan sker så snart som möjligt, bland annat för att stoppa ett oacceptabelt agerande och för att lättare kunna bevisa vad som har hänt. Genom ändringen har idrottens egna bestraffningsorgan möjlighet att hantera överträdelser också efter två månader. Överträdelser som i annat fall måste hanteras genom anmälan till polis och bestraffas endast när det är ett brott, vilket är en hög tröskel att ta sig över.

Vi föreslår RF-stämman att

1. att uppdra till Riksidrottsstyrelsen att utreda idrottens etiska plattform i syfte att förstärka idrottsrörelsens gemensamma värdegrund. Utredningen bör bland annat lämna förslag avseende:

a. att uppföra en etisk kod för hela idrotten,

b. att överträdelse av den etiska koden uttryckligen ska räknas upp i RF:s stadgar 14 kap. 2 § bland de förseelser som kan föranleda bestraffning,

c. att inrätta en egen Idrottsombudsman för att bättre kunna stödja och följa idrottens arbete gällande etiska frågor.

2. att ändra bestämmelsen om preskription avseende anmälningstiden för bestraffnings-ärenden i RF:s stadgar 14 kap. 10 § från två månader till två år.

Utlåtande